

12. november 1938. Dolná Strehová.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Emílom Šoltesom, správcom školy v obci Prieloh-Dolná Strehová, ktorý vypovedal o prepadnutí slovenskej ľudovej školy maďarským vojskom.

Protokol

Správca školy Emil Šoltes vypovedá:

Dňa 12. 11. 1938 o 11. hodine som sa vzdialil zo školy v Parlagu (*Prieloh*). Išiel som na poštu do Dolnej Strehovej. O 17. hodine som sa vrátil domov. Moja manželka Elena Šoltesová mi preľakaná oznámila, že dnes o 12.30 hodine maďarski vojaci obkľúčili školu. V počte 25 – 30 mužov vnikli do školy a hľadali správcu školy. Keď zistili jeho neprítomnosť, poprekútili celú školu, vzali obraz bývalého prezidenta Beneša, ktorý z niektorých vojakov odniesol preč. Viacerí vojaci obkľúčili moju manželku a pripomínali jej, že Pavel M. a Štefan H., občania z Parlagu, sú Maďari a vypytovali sa na zmýšľanie ostatných občanov. Deťom, ktoré boli pri škole, povedali, že tu sa budú učiť už maďarsky, a to hneď. Po tomto výjave, opustiac školu, odišli z nášho územia k demarkačnej čiare.

Pred príchodom do školy stretli sa maďarskí vojaci s občanom Štefanom K. z Parlagu, ktorý vypovedá:

Dňa 12. 11. 1958 asi o 12.20 hodine išlo popri mne po ceste asi 25 – 30 maďarských vojakov. Pozdravil som ich: „Dobrý deň“, na čo mi jeden z nich odpovedal: „Pán Boh daj“. Spýtal sa ma, či chceme byť Maďari. Ja som mu odpovedal, že nie, lebo sme Slováci. Na to mi maďarsky povedal: „Oni budú Maďari“. Ja som mu na to odpovedal tiež maďarsky, že budú s nami tak zachádzať ako pred vojnou. Oni mi odpovedali, že nie. Ja som na to povedal, že dnes nie, ale zajtra áno. S tým sme sa rozišli a vojaci odišli smerom ku škole a videl som, ako ju obkľúčili. Čo sa robilo v škole, neviem. Po odchode maďarských vojakov som vošiel do školy, kde som videl rozrušenú pani učiteľku a táto mi oznámila prípad tak, ako vyličil správca školy Emil Šoltes.

Správca školy Emil Šoltes dodatočne udáva, že keď maďarskí vojaci odchádzali, povedali mojej manželke: „S bohom, do videnia.“ Toto povedali nemecky.

Prečítané a podpísané.

František Bartoš, inšpektor II. tr., v. r.
Vrchný strážmajster František Římek, v. r.

Emil Šoltes, správca školy, v. r.
Štefan K., v. r.

AMZV ČR, PrS., kr. 62, f.7, č. 166 833.

12. november 1938. Dunajská Lužná-Nové Košariská.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Jozefom K., jeho manželkou Eliškou K. a Katarínou M., predtým kolonistami, obyvateľmi obce Bellova Ves, ktorí vypovedali, že v strachu o vlastný život a pod nátlakom maďarského vojska opustili kolóniu a zanechali tam svoj majetok.

Protokol

Jozef K. udáva:

Dňa 11. 11. 1938 asi o 9. hod. bubnoval obecný sluha Dezider Pap, že každý kolonista – Slovák, Čech alebo Moravák – sa musí do jednej, t. j. do 13. hod., vysťahovať z kolónie. Pobalil som periny a dajaké šaty, lebo bolo povedané, že viac si žiadny nemôže vziať, len čo unesie. Všetko som naložil i s rodinou na voz. Zavolať som jedného Maďara, aby šiel so mnou, aby priviezol naspäť voz aj kone. Potom sme všetci odišli smerom na Štvrtok na Ostrove. Z kolónie som sa vysťahoval preto, že som mal strach, pretože obecný sluha bubnoval, že ktorý kolonista zostane, tomu sa neručí za život.

V dome som zanechal živý i mŕtvy inventár v cene asi 6 000 Kč, ktorý som nemohol so sebou vziať.

Násilie nebolo na mne spáchané, ani som nebol na živote ohrozovaný.

Eliška, manželka Jozefa K., udáva:

Pripojujem sa k výpovedi môjho muža a sama nemôžem inšie udať. Násilie nebolo na mne spáchané.

Katarína M. udáva:

Pripojujem sa k výpovedi Jozefa K. a sama nemôžem viac udať. Násilie nebolo na mne spáchané.

Skončené a podpísané.

D. a h.

práporčík Ján Petira, v. r.
strážmajster Jozef Houdek, v. r.

Jozef K., v. r.
Eliška K., v. r.
Katarína M., v. r.

Ján Košťálek, v. r.
Člen obecného predstavenstva obce

AMZV ČR, PrS., kr. 62, f. 7, č. 179379/VI-1/38

16

12. november 1938, Bratislava.

Ministerstvo národnej obrany posielá Ministerstvu zahraničných vecí hlásenie štábného kapitána Hopjana z Veliteľstva pechoty v Bratislave o násilnostiach maďarského vojska na česko-slovenských usadlíkoch na Žitnom ostrove.

Zápis

Bohuslav S., statkár z obce Horné Mýto (Felsövámos) na Žitnom ostrove vypovedá:
V pondělí 7. 11. 1938 ubytovalo se na mém dvoře (Šošovský dvůr) 4 důstojníci, 120